

ut qui gladios acuit, aut vendit, legislator capitales leges ferens, aut suadens Principi, ut legem ferat, cononator dicens, in genere puniendos esse malefactores, Confessarius interrogatus de reo, an mortem mereatur, si respondeat, iudicem sine acceptione personarum fungi debere suo munere. Contra aliqui sentiunt de Confessario, vel alio, qui consultus a iudice in particulari de aliquo reo, respondeat esse occidendum. Quamquam et hunc non esse irregularem, probabilius censent Holzm. Salmant. Laymanus, et alii. Addit etiam Tournelyus, nec fieri irregularem Confessarium, si moneat carnificem, ut suo munere fungatur. Imo valde probabilis est eorum sententia, qui censent ex justo homicidio neminem evadere irregularem, nisi ad illud concurrat ut publicus minister iustitiae, sive ad causae probationem, sive ad sententiae executionem V. Tournelyum.

101. Excusantur etiam ab irregularitate, qui solum *passive* concurrunt ad alterius mortem, ut Confessarius hortans reum ad fatendam veritatem, vel ad acquiescendum sententiae justae. Pariter ii, qui licet adjuvent quedammodo ad mortem, sed in illam non influunt, ut ferentes ligna, ut comburatur is qui jam antea fuerat suffocatus; assistentes supplicio etiam Clerici, si praesentia sua non influant in mortem; quamvis olim Clericis prohibitum fuerit huiusmodi supplicii interesse, c. *sententiam*. Canon enim hic vel est abrogatus, ut nonnulli putant, vel non obligat saltem sub gravi. Confessarius, et qui reum comitantur ad supplicium, non fiunt irregulares, etiamsi forte iumentum stimulent, ut properet, vel jubeant reum scalam ascendere, vel quid simile operentur.

102. Denique nec sunt irregulares iudices Ecclesiastici degradatum tradentes brachio saeculari, nec Clerici accusantes reum in causa criminali, modo expresse protestentur sese non intendere, ut puniatur poena sanguinis, sed tantum ut sibi, vel suis satisfiat,

vel impediatur mala sibi imminentia. Possunt quoque aliquando ab irregularitate excusari ad mortem proxime cooperantes ex defectu deliberationis aut advertentiae, quia irregularitas requirit actum humanum plene voluntarium, ac deliberatum. Hinc legitur in *Clement. de homic. Si furiosus aut infans, seu dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. V. A.*

Nota. *Ea fere omnia, in quibus ab auctore dissentimus, peculiari caractere, aut virgulis distincta reperies, praeter accessiones aliquas, et leves castigationes, quas interdum insertas animadvertet qui in Ligoriis scriptis versatus fuerit.*

APPENDIX.

De damnatis ab Ecclesia propositionibus.

Quamquam omnes fere ab Ecclesia damnatae theses suis quaeque locis secundum rerum ordinem insertae reperiantur in hac Epitome, visum est tamen in utilitatem studiosae Juventutis eas simul colligere ad calcem hujus operis, ut eas quisque possit, cum res exigat, sub oculis habere, et consulere. Doctrinam vero proscriptam, quae ad mores per se non spectat, ut minus necessariam omnino praetermitteremus.

*Propositiones damnatae ab Alex. VII. die 30
Januarii 1659.*

1. Concilium Tridentinum non obligat Regulares in Gallia ad obtinendas approbationes ab Episcopis, ut Saecularium confessiones audire possint, neque ex illius Concilii auctoritate privilegia Regularium restringi possunt, cum in Gallia receptum non sit, praeterquam in decisionibus fidei, neque etiam Bulla Pii IV. pro confirmatione illius Concilii promulgata.

2. Ubi Concilium Tridentinum est receptum, non

possunt Episcopi restringere, vel limitare approbationes, quas Regularibus concedunt ad Confessiones audiendas, neque illas ulla ex causa revocare. Quinimo Ordinum mendicantium Religiosi ad eas approbationes obtinendas non tenentur, etsi ab Episcopis Religiosi non probentur, rejectio illa tantumdem valet, ac si approbatio concessa fuisset.

3. Regulares Ordinum mendicantium semel approbati ab uno Episcopo ad confessiones audiendas in sua Dioecesi, habentur pro approbatis in aliis dioecesibus, nec nova Episcoporum indigent approbatione. Regulares habent potestatem absolvendi a peccatis Episcopo reservatis, etiamsi ab Episcopo auctoritas ipsis indulta non fuerit.

4. Nullus in foro conscientiae parochiae suae interesse tenetur, nec ad annuam confessionem, nec ad missas parochiales, nec ad audiendum verbum Dei, divinam legem, fidei rudimenta, morumque doctrinam, quae ibi in catechesibus annuntiantur, et docentur.

5. Talem legem in hac materia nec Episcopi, nec Concilia provinciarum, vel nationum sancire, nec delinquentes aliquibus poenis, vel Ecclesiasticis censuris multare possunt.

6. Regulares mendicantes petere possunt licite a iudicibus saecularibus, ut injungant Episcopis, quatenus ipsis mandata concedant ad praedicandum in Adventu, et quadragesima: quod si renuant facere, Episcopi decretum iudicium Saecularium tantumdem valet, ac si permissio dictis Religiosis concessa fuisset.

*Propositiones damnatae ab Alex. VII. die 24
Septembris anni 1665.*

1. Homo nullo unquam vitae suae tempore tenetur elicere actum fidei, spei, et charitatis ex vi praeceptorum divinatorum ad eas virtutes pertinentium.

2. Vir equestris, ad duellum provocatus, potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3. Sententia asserens, Bullam Coenae solum prohibere absolutionem haeresis, et aliorum criminum, quando publica sunt, et id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 28. Julii in Consistorio S. Cong. Emin. Cardinalium visa, et tolerata est.

4. Praelati regulares possunt in foro conscientiae absolvere quoscumque Saeculares ab haeresi occulta, et ab excommunicatione propter eam incurra.

5. Quamvis evidenter tibi constet Petrum esse haereticum, non teneris denunciare, si probare non possis.

6. Confessarius, qui in Sacramentali confessione tribuit poenitentem chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitas in confessione, ac proinde non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denunciandae sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante; hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi.

8. Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII.

9. Post decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missae celebrandae tradantur per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta.

10. Non est contra justitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, et sacrificium unum offerre: neque etiam est contra fidelitatem etiamsi promittam, promissione etiam jurata, danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in confessione omissa, seu oblita ob

instans periculum vitae, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere a casibus Episcopo reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit praecepto annuae confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo praesentato, sed ab eo injuste reprobato.

14. Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacit praecepto Ecclesiae.

15. Poenitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius poenitentiam adimpleat.

16. Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in confessarium simplicem Sacerdotem, non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico calumniam gravia crimina de se vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, vel suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publice, et coram gravissimis viris praedicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam judicem, a quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnatum evitare.

19. Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio a Pio V. imposita Beneficiariis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam judicis, eo quod sit poena.

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suae obligationi, si officium per alium recitet.

22. Non est contra justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens illa

beneficia Ecclesiastica, pecunia interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesiae, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non vult se subijcere praecepto.

24. Mollities, sodomia, et bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infimae, ideoque sufficit dicere in confessione se procurase pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit confessionis praecepto, dicens: *Commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem*, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones aequae probabiles, potest iudex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius prae alio.

27. Si liber sit alicujus junioris, et moderni, debet opinio censerit probabilis, dum non constet rejectam esse a Sede Apostolica tanquam improbabilem.

28. Populus non peccat, etiamsi absque ulla causa non recipiat legem a Principe promulgatam.

Propositiones damnatae ab eodem Alex VII. die 18 Martii 1666.

29. In die jejunii, qui saepius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.

30. Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusatur absolute a praecepto jejunii illi, qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, et etiamsi iter unius diei conficiant.

32. Non est evidens, quod consuetudo non com-

dendi ova, et lactinia in Quadragesima obliget.

33. Restitutio fructuum ob omissionem Horarum suppleri potest per quascumque eleemosynas, quas antea Beneficiatus de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans Officium Paschale satisfacit praecepto.

35. Unico Officio potest quis satisfacere duplici praecepto, pro die praesenti, et crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientiae uti privilegiis suis, quae sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiae concessae Regularibus, et revocatae a Paulo V. hodie sunt revalidatae.

38. Mandatum Tridentini, factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, confitendi quam primum, est consilium, non praeceptum.

39. Illa particula *quamprimum* intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quae dicitur esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, et sensibilem, quae ex osculo oritur, secluso periculo consensus, et pollutionis ulterioris.

41. Non est obligandus concubinarium ad ejiciendam concubinam, si haec nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarium, vulgo *regalo*, dum deficiente illa nimis aegre ageret vitam, et aliae epulae taedio magno concubinarium afficerent, et aliae famulae nimis difficile invenirentur.

42. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obligat ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annum legatum pro anima relictum non durat plusquam per decem annos.

44. Quoad forum conscientiae, reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censurae.

45. Libri prohibiti donec expurgentur possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantur.

Propositiones damnatae ab Innocentio XI. die 2 Martii 1679.

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiori, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabiliter tantum utendum non est in collatione baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

2. Probabiliter existimo, iudicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.

3. Generatim dum probabilitate sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui, modo a probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.

4. Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens, ductus opinione minus probabili.

5. An peccet mortaliter qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eliceret, condemnare non audeamus.

6. Probabile est, ne singulis quidem rigore quinquenni per se obligare praeceptum charitatis erga Deum.

7. Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, et non habemus aliam viam, qua justificari possumus.

8. Comedere, et bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum, omni penitus caret culpa ac defectu veniali.

10. Non tenemur proximum diligere actu interno, et formali.

11. Praecepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

12. Vix in saecularibus inuenies, etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur dare eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, et de illius morte naturali gaudere, illam inefficaci affectu petere, ac desiderare, non quidem ex displicencia personae, sed ob aliquod temporale emolumentum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis, quia nimirum ei obventura est pinguis haereditas.

15. Licitum est filio gaudere de parricidio parentis a se in ebrietate perpetrato, propter ingentes diuitias ex haereditate consecutas.

16. Fides non censetur cadere sub praeceptum speciale, et secundum se.

17. Satis est actum fidei semel in vita elicere.

18. Si a potestate publica quis interrogetur, fidem ingenue confiteri, ut Deo, et fidei gloriosum, consulo; tacere, ut peccaminosum per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, et utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis: imo cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides late dicta ex testimonio Creaturarum, similive motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis, non

est tanta irreuerentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.

26. Si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis causa, sive quocumque alio fine, juret se non fecisse aliquid, quod re vera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel quodvis aliud additum verum, re vera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphibologiis est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens, et studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad magistratum, vel officium publicum promotus est, poterit cum restrictione mentali praestare juramentum, quod de mandato Regis a similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter haec ignominia vitari nequit: idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat, et post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solum licitum est defendere defensione occisiva, quae actu possidemus, sed etiam ad quae jus inchoatum habemus, et quae nos possessuros speramus.

33. Licitum est tam haeredi, quam legatario contra injuste impediens, ne vel haereditas adeatur,

vel legata solvantur, se taliter defendere: sicut et jus habenti in cathedram, vel praebendam contra eorum possessionem injuste impediendam.

34. Licet procurare abortum ante animationem foetus, ne puella deprehensa gravida occidatur, aut infametur.

35. Videtur probabile, omnem foetum, quandiu in utero est, carere anima rationali, et tunc primum incipere eandem habere, cum paritur: ac consequenter dicendum erit in nullo abortu homicidium committi.

36. Permissum est furari non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

37. Famuli, et famulae domesticae possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.

38. Non tenetur quis sub poena peccati mortalis restituere, quod ablatum est per pauca furtiva, quantumcumque sit magna summa totalis.

39. Qui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus mohatra licitus est etiam respectu ejusdem personae, et cum contractu retrovenditionis praeve inuito, cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, et nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam presentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuatario exigere, et eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tanquam ex benevolentia, et gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam ex justitia debitum.

43. Exinde non nisi veniale sit, detrahentis auctoritatem magnam sibi noxiam falso crimine elidere.

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam, et ho-

norem defendat. Et si hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tanquam praetium, sed dumtaxat tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.

46. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale: imo etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris aestimetur, quam res spiritualis.

47. Cum dicit Concilium Tridentinum, eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, et Ecclesiae magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium vel primo videtur per hoc *digniores*, non illud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo, vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, et solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

49. Mollities jure naturae prohibita non est: unde si Deus eam non interdixisset, saepe esset bona: et aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium; ideoque sufficit in confessione dicere se esse fornicatum.

51. Famulus, qui submissis humeris scienter adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem, et multoties eidem subservit, deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, puta ne a domino male tractetur, ne torvis aspiatur, ne domo expellatur.

52. Praeceptum servandi festa non obligat sub mortali, seposito scandalo, et si absit contemptus.

53. Satisfacit praecepto Ecclesiae de audiendo sacro, qui duas ejus partes, imo quatuor simul a diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare matutinum, et laudes, potest autem reliquas horas, ad nihil tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.

55. Praecepto Communionis annuae satisfit per sacrilegam Domini manducationem.

56. Frequens Confessio, et Communio etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota praedestinationis.

57. Probabile est sufficere attritionem naturalem, modo honestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.

59. Licet sacramentaliter absolvere dimidiate tantum confessum, ratione magni concursus poenitentium, qualis v. g. potest contingere in die magnae alicujus festivitatis, aut indulgentiae.

60. Poenitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturae, aut Ecclesiae, etsi emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore proferat se dolere, et proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, et non vult omittere; quinimo directe, et ex proposito quaerit, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.

63. Licitum est quaerere directe occasionem proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum fidei, et etiamsi per ne-

gligentiam, etiam culpabilem, nesciat mysterium SS. Trinitatis, et Incarnationis Domini N. J. Christi.

65. Sufficit illa mysteria semel credidisse.

Propositiones duae, damnatae diversis temporibus.

1. Scientia ex confessione acquisita uti licet, modo fiat sine directa, aut indirecta revelatione, et gravamine poenitentis, nisi aliud multo majus ex non usu sequatur, in cujus comparatione prius merito contemnatur.

2. Licet per litteras, seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, et ab eodem absente absolutionem obtinere.

Propositiones duae ab Alex. VIII. damnatae

24. Agusti 1690.

1. Bonitas objectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali: formalis vero in conformitate actuum cum regula morum. Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in suum finem ultimum interpretative, hunc homo non tenetur amare neque in principio nec in decursu vitae suae mortalis.

2. Peccatum philosophicum, seu morale est actus humans disconveniens naturae rationali, et rectae rationi. Theologicum vero, et morale est transgressio libera Divinae legis. Philosophicum quantumvis grave in illo, qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum; sed non offensa Dei, neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque aeterna poena dignum.

Propositiones ab eodem Alexandro VIII. damnatae die 7 Decembris 1690.

1. In statu naturae lapsae ad peccatum formale, et demeritum sufficit illa libertas, qua voluntarium,

ac liberum fuit in causa sua, peccato originali, et libertati Adami peccantis.

2. Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturae, haec in statu naturae lapsae operantem ex ipsa non excusat a peccato formali.

3. Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam.

4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis electis, sed pro omnibus, et solis fidelibus.

5. Pagani, Judaei, Haeretici, alique hujus generis nullum omnino accipiunt a J. Christo influxum, adeoque hinc recte inferes, illis esse voluntatem nudam, et inermem, sine omni gratia sufficienti.

6. Gratia sufficiens statui nostro non tam utilis, quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere: *a gratia sufficienti libera nos, Domine.*

7. Omnis humana actio deliberata est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, charitas Patris est; si mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est.

8. Necessesse est infidelem in omni actu peccare.

9. Re vera peccat, qui odio habet peccatum mere ob ejus turpitudinem, et disconvenientiam cum natura rationali, sine ullo ad Deum offensum respectu.

10. Intentio, qua quis detestatur malum, et prosequitur bonum, mere ut coelestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.

11. Omne quod non est ex fide Christiana supernaturali, quae per dilectionem operatur, peccatum est.

12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides, et etiamsi videantur credere, non est fides Divina, sed humana.

13. Quisquis etiam aeternae mercedis intuitu Deo famulatur, charitate, si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur.

14. Timor gehennae non est supernaturalis.

15. Attritio, quae gehennae, et poenarum metu

concipitur, sine dilectione benevolentiae Dei propter se, non est bonus motus, ac supernaturalis.

16. Ordinem praemittendi satisfactionem absolutioni induxit non politia, nec institutio Ecclesiae, sed ipsa Christi lex, et praescriptio, natura rei id ipsum quodammodo dictante.

17. Per illam praxim mox absolvendi, ordo poenitentiae est inversus.

18. Consuetudo moderna quoad administrationem Sacramenti Poenitentiae, etiamsi eam plurimorum hominum sustentet auctoritas, et multi temporis diurnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesia non habetur pro usu, sed abusu.

19. Homo debet agere tota viva poenitentiam pro peccato originali.

20. Confessiones apud Religiosos factae plerumque vel sacrilegae sunt, vel invalidae.

21. Parochianus potest suspicari de mendicantibus, qui eleemosynis communibus vivant, de imponenda nimis levi, et incongrua poenitentia, seu satisfactione ob quaestum, seu lucrum subsidii temporalis.

22. Sacrilegi sunt judicandi, qui jus ad communionem percipiendam praetendunt, antequam condignam de delictis suis poenitentiam egerint.

23. Similiter arcendi sunt a sacra Communione, quibus nondum inest amor Dei purissimus, et omnis mixtionis experts.

24. Oblatio in templo, quae fiebat a B. Virgine Maria in die Purificationis suae per duos pullos columbarum, unum in holocaustum, et alterum pro peccatis, sufficienter testatur, quod indiguerit purificatione, et quod filius, qui offerebatur, etiam macula Matris maculatus esset, secundum verba legis.

25. Dei Patris sedentis simulacrum nefas est Christiano in templo collocare.

26. Laus, quae defertur Mariae, ut Mariae, vana est.

27. Valuit aliquando baptismus sub hac forma collatus: *In nomine Patris*, cetera praetermissis illis, *ego te baptizo*.

28. Valet baptismus collatus a Ministro, qui omnem ritum externum, formamque baptizandi observat, intus vero in corde suo apud se resolvit: *non intendo facere, quod facit Ecclesia*.

29. Futilis, et toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium Œcumenicum auctoritate, atque in fidei quaestionibus decernendis infalibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clare fundatam, illam absolute potest tenere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani VIII. *In eminenti* subreptitia.

Propositiones quinque de duello a Bened. XIV. damnatae Const. edita an. 1752.

1. Vir militaris, qui nisi offerat vel acceptet duellum, tanquam formidolosus, timidus, abjectus, et ad officia militaria ineptus haberetur: indeque officio, quo se, suosque sustentat, privaretur, vel promotionis alias sibi debitae, ac promeritae, spe perpetuo carere deberet, culpa, et poena vacaret, sive offerat, sive acceptet duellum.

2. Excusari possunt etiam, honoris tuendi, vel humanae vilipensionis vitandae gratia, duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certo sciunt pugnam non esse securam, utpote ab aliis impediendam.

3. Non incurrit in Ecclesiasticas poenas, ab Ecclesia contra duellantes latas, Dux, vel Officialis Militae, acceptans duellum, ex gravi metu amissionis famae, et officii.

4. Licitum est in statu hominis naturali acceptare, et offerre duellum ad servandas cum honore fortu-

nas, quando alio remedio eorum iactura propulsari nequit.

5. Asserta licentia pro statu naturali applicari etiam potest statui Civitatis male ordinatae, in qua nimirum vel negligentia, vel malitia Magistratus, justitia aperte denegatur.

DECRETA APOSTOLICA.

Ad materiam morum spectantia, in compendium redacta.

De Jejunio.

Bened. XIV. in epistola encyclica, data Romae die 30. mensis Maji, quae incipit: *Non ambigimus*, praescribit, a jejunio Quadragesimali nemini sine legitima causa, et de utriusque Medici consilio concedendam esse dispensationem: multitudini vero, veluti populo, aut civitati integrae, non nisi gravissima, et urgente necessitate cum debita Apostolicae Sedis reverentia et facultate. Cum autem ab Ecclesia sic fuerit dispensatum, servandam esse unicam comestionem, et licitas, atque interdictas epulas promiscue non esse usurpandas.

Idem Bened. XIV.

In epistola encyclica 22. Augusti ejusdem anni.

Declarat, unicam comestionem servandam esse, et licitas, et interdictas epulas non esse apponendas non solum cum integro populo justis de causis conceditur jejunii dispensatio, sed etiam cum ob peculiarias causas singulis, vel alicui permittitur usus carni, ovorum, cetera.

Idem Bened. XIV.

In ep. encyclica, quae incipit: Libentissime, data 10 Junii 1745. late agit de conservanda, vel redinte-

granda ecclesiastici jejunii disciplina, et de dispensationibus generalibus pro oppidis, vel dioecesibus integris non nisi certa ratione, et gravibus de causis concedendis. Deinde inserit epistolam ipsius encyclicam ad Archiepiscopum Compostellae, cujus initium est: *Si fraternitas tua*, 7. Junii 1744. in qua circa jejunium varias sibi propositas quaestiones dirimit. In ea vero declarat sequentia.—

1. Eos, qui facultatem habent vescendi carnibus tempore vetito, sub gravi teneri ad servandas geminas has conditiones, videlicet unicae in diem comestionis, et non permiscendarum epularum.

2. Sic dispensatos ab abstinentia carniū non posse uti carne in vespertina refectiuncula, sed eo tantum cibo eaque portione, quibus utuntur jejunantes meticulousae conscientiae.

3. Illis horam jejunantibus praescriptam servandam esse.

4. Epulas *licitas* pro iis, quibus permissum est carnes comedere, esse carne ipsas; epulas *interdictas* esse pisces; adeoque utrumque simul adhiberi non posse. Piscibus tamen edendis non interdicuntur ii, quibus datur tantum facultas adhibendi ova, et lacticia.

5. Praeceptum de utroque epularum genere non permiscendo, complecti etiam dies Dominicos Quadragesimales.

6. Duo haec praeepta, scilicet unicae comestionis, et carnes piscibus non permiscendi, urgere extra Quadragesimam.

Decretum Bened. XIV. de Usuris, aliisque injustis quaestionibus.

Bened. XIV. in Constitutione, quae incipit. *Vix pervenit*, Romae data die 1. Novemb. 1745. habitaprius Cardinalium, et Theologorum Congregatione, sequentes propositiones probavit, et omnibus probandas decrevit.

1. *Usurae* peccatum in eo positum est, quod ultra sortem aliquid lucri exigatur, vel accipiatur ratione solius mutui. Itaque quicquid eo solum titulo sortem superat, illicitum, et usurarium est.

2. Ab eo peccato non excusat, quod lucrum sit moderatum, vel exiguum, neque quod is, a quo lucrum ratione solius mutui deponitur, non pauper, sed dives existat: nec quod ille, cui pecunia mutua datur, eam in magnam sui utilitatem sit impensurus, cum ratio mutui in dati, et accepti aequalitate versetur. Hinc quicquid accipitur contra legem mutui supra sortem, restitutioni est obnoxium.

3. Non ideo negatur, posse quandoque una cum mutui contractu inesse alios titulos, sed mutuo extrinsecos, ex quibus justa oriatur causa quidpiam ultra sortem accipiendi: sicut et potest saepe pecunia ab unoquoque sua ad honestum mercaturam, et negotiationem per alios contractus recte collocari.

4. Licet in his contractibus usura non sit, eo quod omne mutuum tam opertum, quam apertum absit, possunt esse alia injustitiae genera, quae maxime cavenda sunt Christianis hominibus, qui ex oraculo Divino sciunt: *Justitia elevat gentes, miseros autem facit populos peccatum* Prov. 14. 24.

5. Falso sibi, et temere quisquam persuasum erit, praesto semper esse hos titulos legitimos, quibus vel cum mutuo, vel secluso mutuo licite possit auctarium ultra sortem integram recipere. Nec ignorare Christianus debet, multis in casibus teneri ad mutuandum, Christo Domino edocente: *volenti mutari a te, ne avertaris*, Matth. 5. 42.

De Missa Parochiali, et Conventuali.

Idem Bened. XIV. in epistola encyclica, cujus initium est: *Cum semper*, data XIX. Aug. 1744. describit.

1. Omnes, et singulos animarum Pastores, sive

Parochi sint, sive Vicarii etiam Regulares, Missam pro populo sibi credito applicare debere saltem singulis Dominicis, et aliis diebus festis de praecepto.

2. Nomine festorum dierum venire etiam eos, in quibus licitum est vacare operibus servilibus, sed cum obligatione audiendi sacrum.

3. In praedictis diebus non licet Parochis pro Missa stipendium accipere, sed si illi vere pauperes sint, ab Episcopis posse dispensari, ut aliquibus festis diebus congruam eleemosynam Missae accipiant, et pro eam offerente sacrificium applicent. Sed ea tamen conditione, ut tot Missas infra hebdomadam pro populo applicent, quod in diebus festis ejusdem hebdomadae pro alio Benefactore obtulerint.

4. Missam Conventualem, quae in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis singulis diebus cani solet, pro earumdem Benefactoribus quotidie applicari debere.

5. Reprobat abusum aliquorum Canonicorum, qui se munus suum satis implese putant, dum choro praesentes assistunt, nec cantu aliis sese adjungunt, contra praescriptum Trident. Sess. 24. c. 12.

Epistola Encyclica Bened. XIV. an. 1741.

Prohibetur in ea sub poena suspensionis, ne quilibet Sacerdos eleemosynam majoris pretii pro sacrificio accipiens, retenta sibi parte ejusdem stipendii, alteri Sacerdoti eleemosynam minoris pretii pro eadem celebranda tradat, etiamsi Sacerdoti Missam celebranti, & consentienti se majoris pretii stipendium accepisse indicasset. Prohibetur etiam laicis sub poena excommunicationis, ne retenta sibi parte eleemosynarum, quas pro missis accepere, Sacerdoti celebranti aliam tantum partem eleemosynae tradant.

De Matrimoniis secretis.

Epistola Encyclica Bened. XIV. 17. Nov. 1741.

In ea renovat decretum Tridentini praescribentis,

ut antequam matrimonium contrahatur á proprio contrahentium parochio, tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Missarum solemnias publice denuntietur: quae denuntiationes non nisi gravi de causa judicio Episcopi sunt omittendae. Nec nisi urgenti de causa secreta Matrimonia a parochio permittenda, vel contra voluntatem Parentum. Denique monentur Parochi, ut in libro, distincto a libro baptizatorum nomina contrahentium adnotentur.

Decretum I. Bened. XIV.

Contra sollicitantes, & complices peccati turpis, editum anno 1741.

Renovat poenas a Greg. XIII. & Praedecessoribus impositas contra quoscumque Sacerdotes, qui vel in actu Sacramentalis Confessionis, vel ante, vel immediate post confessionem, aut praetextu confessionis, vel etiam extra occasionem Confessionis, in Confessionali, sive in alio loco ad confessiones audiendas destinato, aut electo, simulatione audiendi ibidem confessionem, ad inhonesta, & turpia sollicitare, vel provocare, sive verbis, sive signis, sive nutibus, sive tactu, sive per scripturam, aut tunc, aut post legendam tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, vel tractatus temerario ausu habuerint.

Monet Confessarios, ne poenitentibus, quos noverint ab alio Confessario sollicitatos, Sacramentalem absolutionem impertiant, nisi prius delinquentem ad Ordinarium, vel ad Inquisitorem denuntiaverint, vel saltem promiserint sese, cum primum poterunt, delaturos.

Eos autem, qui innoxios Sacerdotes per calumniam denuntiant, tanquam sollicitationis reos, declarat non posse absolvi nisi a R. Pontifice, extra mortis articulum.

Denique decernit, ne ullus Confessarius extra casum extremae necessitatis, nimirum in ipsius mortis

articulo, et deficiente quocumque alio Sacerdote, qui confessarii munus obire possit, Confessionem Sacramentalem personae complicitis in peccato turpi, atque inhonesto contra sextum Decalogi praeceptum commisso, excipere audeat, sublata propterea illi ipso jure quacumque auctoritate, & jurisdictione ad qualemcumque personam ab hujusmodi culpa absolvendam. Sacerdos autem ita absolvens et invalide omnino absolvit, et incurrit poenam majoris Excommunicationis Papae reservatae.

Decretum II. ejusdem Bened. XIV.

Contra eosdem Complices die 8. Feb. 1745.

Declaratur, ad absolutionem complicitis perinde esse, nullum adesse Sacerdotem praeter complicitem, ac revera eum tantum adesse; cum quo poenitens non possit confiteri sine infamiae suae apud alios periculo. Itaque ad removendum scandalum potest Sacerdos complicitem absolvere in periculo mortis constitutum. Quod si Sacerdos scandalum effingat, aut infamiam, dum potest, non antevertat, valida quidem erit absolutio, sed incidet in poenas in praecedenti decreto inflictas.

Decretum III. Bened. XIV.

Contra sollicitantes, et sacrificio Missae abutentes, coram Cong. S. R. E. Cardinalium.

Renovantur poenae contra praedictos statutae a Sixto V. et Greg. XIII. et insuper declaratur, abutentes Missae sacrificio ad sortilegia, sicut et sollicitantes in Confessione inhabilitatem incurrere ad S. Sacrificii celebrationem.

Decretum IV. Bened. XIV.

Contra Confessarios exquirentes nomen complicitis, anno 1746.

Confirmatur ejusdem constitutio, incipiens: *Supre-*

ma omnium Ecclesiarum, in qua damnatur perniciose quorundam Confessariorum praxis, qui a poenitentibus socii in peccato nomen exquiruntur, imo et locum habitationis ejus, quoque detestabilis est, etiam denunciata ipsis, nisi revelent, absolutionis denegatione. Decernitur, ad saerum Tribunal Inquisitionis esse denunciandos Confessarios ejusmodi, dummodo tamen hujusmodi interrogandi, ac denegandi actus talibus circumstantiis conjuncti sint, quae sic agentem Confessarium de adhaesione ad praedictam reprobam praxim, tanquam ad licitam, vel alio quovis modo de prava credulitate suspectum reddant.

Quod si interrogatio ita nuda, simplexque fuerit, ut Confessarium pravum quidem, sed haeresis suspectum minime faciat, ejus delictum Inquisitoris cognitioni subjectum non erit, sed ab Episcopo puniendum.

Constitutio Clem. XIII. 20. Dec. 1759.

Confirmat ea, quae circa jejuniis praescripta sunt a Bened. XIV. „Deinde vetat ne ii, qui ab abstinentia carnis sunt dispensati, potiones lacte permixtas, sumere possint extra unicam comestionem, quae ex-cepta, vult illos in omnibus aequiparari iis, qui nullo pacto sunt dispensati.”

FINIS.